

یادداشت علمی

گزارش (*Amitermes belli* (Desneux) (Isop.: Termitidae) از ایران

رحیم غیورفر^۱

گونه *A. belli* منشأ ایندومالایانی دارد و تا به حال از کشورهای هندوستان (ناحیه راجستان) و غزب^۲ پاکستان گزارش شده است. طی مسافرتی که در آبان ماه ۱۳۸۰ و در اجرای قسمتی از طرح ملی مطالعه فون حشرات ایران به منطقه بلوچستان شده بود طبقات سرباز و کارگر این گونه از روی درختان خرماي ناحیه کهیر (چابهار) جمع‌آوری گردید. خسارت وارده به درختان خرما نسبتاً شدید بود.

در طبقه سرباز این گونه کپسول سر زرد رنگ، آرواره‌های بالا قهوه‌ای متمایل به قرمز، قاعده زرد متمایل به قهوه‌ای، داسی شکل، رأس به طرف داخل خمیده و دارای یک دندان حاشیه‌ای نوک تیز می‌باشد که به طرف عقب امتداد یافته و تقریباً در وسط قرار گرفته است. طول سر تا قاعده آرواره‌های بالا ۱/۲ تا ۱/۲۵ میلی‌متر، حداکثر عرض سر ۰/۹۷ تا ۱/۰۷ میلی‌متر، طول آرواره بالا سمت چپ ۰/۷۵ تا ۰/۸ میلی‌متر، طول و عرض پیش‌گرده به ترتیب ۰/۳۰ تا ۰/۳۲ و ۰/۶۲ تا ۰/۶۵ میلی‌متر است. از لحاظ شکل شناسی با گونه‌های *Amitermes corpulentus* Alalawy و *Amitermes kharrazii* Ghayourfar که از ایران گزارش شده‌اند شباهت دارد، ولی با توجه به اندازه‌های قسمت‌های مختلف بدن قابل تفکیک می‌باشد.

۱- بخش تحقیقات رده‌بندی حشرات، مؤسسه‌ی تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی، صندوق پستی ۱۴۵۴، تهران ۱۹۳۹۵، ایران.
این یادداشت علمی در تاریخ ۷۹/۸/۲۹ دریافت و چاپ آن در تاریخ ۷۹/۱۰/۱۱ به تصویب نهایی رسید.

Scientific note

Report of *Amitermes belli* (Desneux) (Isop. : Termitidae) from Iran

R. Ghayourfar¹

Amitermes belli is a termite with Indo – malayan origin and has been reported from India (Rajasthan region) and western parts of Pakistan.

Soldier and worker castes were collected from Kahir (a place near to the Chabahar) on date palm trees during traveling to south – east of Iran (Baluchistan region) in Nov., 2001 in the frame of a national plan entitled as “study of insect fauna of Iran”. Damag on date palm trees was considerable.

In soldier, head yellow, mandibles brownish yellow, at base, light reddish. Mandibles sickle – shaped, tip curved, a prominent, sharply pointed, posteriorly directed tooth in the middle. Length of head to side base of mandibles 1.20 – 1.25 mm, max. Width of head 0.97 – 1.07 mm, length of left mandible 0.75 – 0.80 mm, length and width of pronotum 0.30 – 0.32 and 0.62 – 0.65 mm respectively. *A. belli* resembles to *A. corpulentus* Alalawy and *A. kharrazii* Ghayourfar, wich reported from Iran before. But could be easily distinguished by comparing the measurments of the body parts.

1- Insect Taxonomy Research Department, Plant Pests and Diseases Research Institute, Tehran 19395-1454, Iran.